

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ СИРУ В УКРАЇНІ

Проведено дослідження сучасного ринку сиру в Україні. Розглянуто основні тенденції, які найближчими роками домінуватимуть на ньому.

Сир - один з найбільш поживних і калорійних харчових продуктів. Поживна цінність його обумовлена високою концентрацією білка і жиру, наявністю незамінних амінокислот, вітамінів, солей кальцію і фосфору, необхідних для нормального розвитку організму людини. Сир корисний для людей будь-якого віку і особливо для дітей.

Найбільшим виробником сиру у світі є Сполучені Штати Америки. Значну популярність сир має серед споживачів Франції - там на душу одного мешканця припадає 23 кг на рік. Далі Італія - 22,9 кг, Німеччина - 15,2 кг, Польща - 13,0 кг. Водночас населення Японії споживає лише 2 кг сиру на рік. За чотири роки український ринок сиру кардинально змінився. Але, на відміну від змін періоду 2014-2016 років, останнім часом на ринку відзначається певна стабілізація. Експерти вважають, що кризи українського сироварного бізнесу вже подолано, а перспектива його успішного розвитку цілком імовірна.

Головні зміни на ринку твердих сирів відбувалися в структурі експорту, так як закриття російського ринку для української молочної продукції в кілька разів зменшило обсяг експорту. Російський ринок був головним ринком для збуту продукції в 2013-2014 роках, на нього приходилось більше ніж 80% ринку експорту твердих сирів.

Втрата найбільшого російського ринку змусила багатьох виробників скоротити виробництво твердих сирів. В наступний період 2015- 1 кв. 2017 року українським виробникам не вдалося наростити попередні обсяги ринку, не дивлячись на те, що істотно розширилася географія поставок твердих сирів.

Згідно з даними Державної митної служби, у 2017 році було експортовано сирів з України в обсязі 9,072 тис. т. Головними експортерами сирів з України в 2017 р. були: «Кома Експорт», «Клуб Сиру», «Бель Шостка Україна», «Лакталіс Україна», «Мілкіленд Інтермаркет». Їх загальна частка експорту складає 73%. Найнижчими обсяг експорту українських сирів за 2017 рік був у січні - 0,315 тис.т, найвищим - у вересні (0,944 тис. т).

Лідерами у закупівлі українського сиру в 2017 р, стали Казахстан, куди відправили 3,734 тис. т на \$15,7 млн, Молдова - 2,590 тис. т (\$7,640 млн) та Єгипет - 0,989 тис. т на \$3,643 млн.

Українські сировари зараз повинні орієнтуватися, перш за все, на внутрішній ринок. В умовах слабкого купівельного попиту нарощувати продажі можна тільки за рахунок частки конкурентів, що дуже непросто. Необхідно постійно інвестувати у виробництво і маркетинг. Загалом, в умовах, що склалися, у всіх починаннях сировари обов'язково повинні намагатися бути на крок попереду від конкурентів, бо не всі нинішні оператори зможуть працювати вже в наступному році.

Останнім часом на українському ринку сиру відбувалася консолідація виробників, що призвело до того, що десятеро найбільших виробників виготовляє 65–70 % твердого сиру. Ринок майже сформувався і надалі його розвиток залежатиме від розширення асортименту, підтримки та просування вже наявних брендів та брендингу вітчизняних марок сиру. До речі, упаковка сиру та її дизайн є саме тими елементами, удосконалення яких на часі для українських виробників твердого сиру. Якщо згадати часи 25–30-річної давнини, то можна відмітити, що тоді фасованого та заздалегідь упакованого на виробництві або в магазині сиру в Україні не було.

Згідно з даними Державної служби статистики України за період дослідження обсяг продажу сиру сичужного, плавленого та кисломолочного в роздрібній торгівлі в вартісному вимірі збільшився на 4009 млн.грн. Доля сиру сичужного, плавленого та кисломолочного в асортиментній структурі роздрібного продажу незначна, та за період дослідження збільшилася з 1,2 до 1,6%. Але, обсяги реалізації цих сирів за останні роки поступово

скорочуються. Якщо в 2013 році було реалізовано в роздрібному продажі 968351 ц сиру сичужного, плавленого та кисломолочного, то вже в 2017 році обсяг реалізації скоротився до рівня 765821 ц. Зменшення обсягу реалізованих сирів склало 202530,2 ц або на 26,44 %

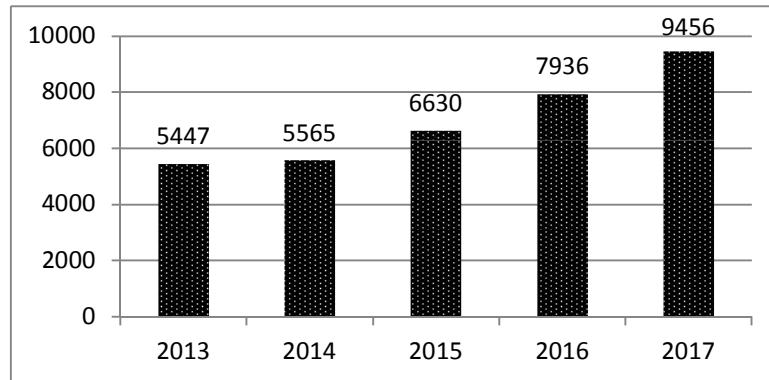

Рис 1. Динаміка обсягу роздрібного продажу сиру сичужного, плавленого та кисломолочного, млн.грн.

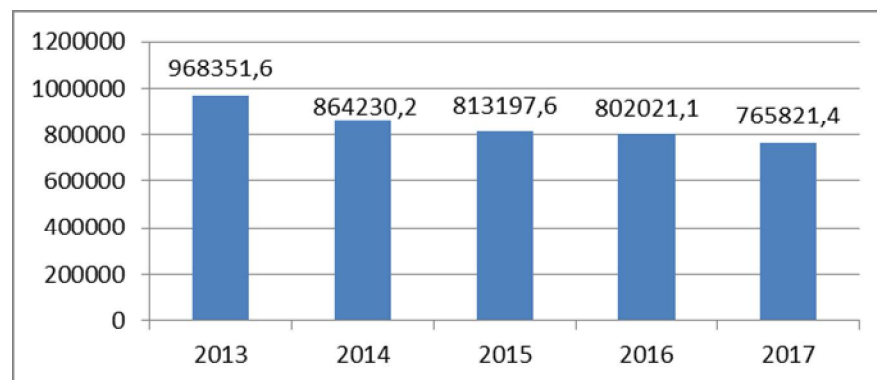

Рис 2. Динаміка обсягу роздрібного продажу сиру сичужного, плавленого та кисломолочного, ц.

В результаті дослідження, було встановлено, що за досліджуваний період в Україні спостерігалось стабільне споживання сирів на внутрішньому ринку, не дивлячись на зміни цін, на тверді сири. Так, не дивлячись на істотне зниження обсягів виробництва сиру в Україні, обсяг ринку збільшився на 10%. Істотно не змінилася доля твердого сиру в структурі сирів, тверді сири займають більшу частину виробництва (93,4 %). В структурі виробництва сирів на долю м'яких сирів приходить 3,4 %, на розсільні 3,2 %. За досліджуваний період доля твердого сиру в структурі споживання молочних продуктів знизилася на 2%.

